

2060704030

Vragen van het lid Jasper van Dijk (SP) aan de minister en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het Nieuwe Leren. (Ingezonden 7 december 2006)

1

Wat is uw oordeel over de open brief van Eureka!, de studentenpartij die 600 handtekeningen ophaalde tegen het systeem van het Nieuwe Leren, dat binnen de Hogeschool Utrecht wordt gehanteerd? 1)

Ik vind het een goede zaak dat studenten zich sterk maken voor de kwaliteit van het onderwijs aan hun instelling. Overigens spreekt de brief zelf van 500 handtekeningen. Navraag bij de betreffende opleiding leert mij dat ook deze handtekeningen niet in alle gevallen herleidbaar zijn tot aan de opleiding verbonden studenten. De student die de actie heeft gecoördineerd zit ook in de opleidingscommissie die zich van de actie heeft gedistantieerd. Hoe breed de steun is voor de actie is dan ook niet duidelijk.

Overigens is het signaal wel meegenomen in de lopende evaluatie van de opleiding.

2

Vindt u het aanvaardbaar dat een student gemiddeld zes contacturen per week heeft voor zijn lerarenopleiding? Wat is volgens u een redelijk aantal contacturen voor een lerarenopleiding?

Er zijn geen voorschriften voor contacturen in het hoger onderwijs. De overheid garandeert de kwaliteit van het hoger onderwijs via de eisen in de wet- en regelgeving en het onderwijstoezicht. De NVAO toetst bij de accreditatie alle instellingen op basiskwaliteit. En daarbij wordt ook gekeken of studielast, samenhang in het programma en begeleiding voldoende zijn om de eindtermen te kunnen behalen. Accreditatie bij deze lerarenopleiding heeft nog niet plaatsgevonden; de laatste beoordeling onder het visitatiestelsel gaf een positief beeld te zien.

Ik vind dat wij ons gezamenlijk verantwoordelijk moeten voelen voor het realiseren van meer dan die basiskwaliteit in het hoger onderwijs. Daarbij spelen contacturen een rol, maar ook andere zaken zoals de kwaliteit van de docenten, de differentiatie in onderwijsvormen, de begeleiding van studenten etc. Met gezamenlijk bedoel ik de overheid, instellingen, docenten, studenten en het werkveld. In die zin is het positief dat er tegenover de signalen van teruglopende contacturen in het hoger onderwijs ook beleid van instellingen staat - zoals de hogeschool INHOLLAND en de Radboud Universiteit Nijmegen - om de onderwijskwaliteit te verbeteren door het aantal contacturen op te hogen.

3

Hoe oordeelt u over het feit dat studenten zonder begeleiding in het diepe worden gegooid en dat zij de lesstof bij elkaar moeten 'googlen'? 2) Is dit voor u aanleiding om maatregelen te nemen? Zo nee, wat gaat u doen om te voorkomen dat studenten ontevreden zijn over het onderwijs aan deze instelling?

De conclusie dat hier van een feit sprake zou zijn, laat ik voor rekening van de vragensteller. Zelfwerkzaamheid vormt een belangrijk thema in de onderwijsvernieuwingen in het hoger beroepsonderwijs, wat vooral een kwestie van maatwerk is en niet moet onttaarden in een gebrek aan begeleiding voor die studenten die daaraan behoefte hebben. Dat is voor mij geen reden om maatregelen te nemen. Over het al dan niet voorkomen van ontevreden studenten merk ik het volgende op. Dat is in eerste instantie een zaak tussen studenten en de instelling. Het is niet aan de overheid een oordeel te hebben over de wijze waarop er wordt geleerd aan de instellingen, zolang de gerealiseerde kwaliteit maar aan de maatstaven voldoet (zie ook het antwoord op vraag 6).

Het debat over onderwijsvernieuwingen moet naar mijn mening vooral een debat zijn van de sector zelf en de daarin werkzame professionals met de omgeving (studenten, ouders, werkveld). Zie bijvoorbeeld "Nieuw en Oud Leren", in Hoger Onderwijs Actueel, 4^e jaargang, nr. 9/10, p 4-10.

4

Wat is uw oordeel over de recente protestactie van studenten aan het Friesland College tegen het geringe aantal lesuren en de slechte opleidingskwaliteit? 3)

Zoals gezegd, vind ik het een goede zaak dat studenten en hun ouders zelf in actie komen tegen een onderwijsinstelling als het onderwijs naar hun oordeel onvoldoende tegemoetkomt aan hun wensen. Een student kan een instelling (docent, mentor, directie) ook aanspreken op het niet nakomen van

afspraken die de instelling met de student is aangegaan in de onderwijsovereenkomst. Zij kunnen ook een officiële klacht indienen bij de instelling. Als het om examens gaat, kunnen ze naar de door de instelling ingestelde 'Commissie van beroep voor de examens' stappen.

Gezien de actuele situatie is de inspectie overigens bezig met een onderzoek bij het Friesland College. Het College van Bestuur van het Friesland College heeft inmiddels een plan van aanpak opgesteld op basis van gesprekken met deelnemers, ouders en docenten over gesignaleerde knelpunten.

5

Kunt u zich vinden in de visie van Beter Onderwijs Nederland die pleit voor: het zo goed mogelijk tot bloei laten komen van de potenties van leerlingen en studenten door gedegen vakinhoudelijke en algemene vorming? 4) Zo neen, waarom niet? Zo ja, hoe gaat u dit bevorderen?

Ja. Er zijn echter ook andere visies dan die van Beter Onderwijs Nederland en die wil ik niet tegen elkaar wegstrepen. Instellingen zijn vrij in de wijze waarop ze - binnen het kader van wet en regelgeving en het kader van de landelijk vastgestelde kwalificaties - het onderwijs inrichten en uitvoeren. Ze hebben tot taak om studeerbare opleidingstrajecten te realiseren, opdat leerlingen/studenten de beoogde diploma's kunnen verwerven.

Zie ook het antwoord op vraag 6.

6

Deelt u de mening dat de mbo-brede invoering van het competentiegericht onderwijs moet worden heroverwogen en dat er meer ruimte moet komen voor scholen om het onderwijs op een eigen manier in te vullen? Zo ja, hoe gaat u dit bevorderen?

Nee. Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor de inrichting en uitvoering van het onderwijs, inclusief het examen. De eigen beleidsruimte voor scholen ligt op het vlak van de vormgeving van leerproces en niet op de vereiste leereffecten. Een school bepaalt dus zelf de onderwijsvormgeving. Er is geen sprake van staatsdidactiek noch van staatspedagogiek. Er gelden op dit vlak geen landelijke voorschriften.

Het is een misvatting dat instellingen van overheidswege gehouden zijn aan bepaalde onderwijs-/leervormen (zoals leerlinggestuurd leren, probleemgestuurd leren, ontdekkend leren, ervaringsleren, authentiek leren of organisatorische varianten zoals projectonderwijs met vakkenintegratie). Het betreft eigen keuzen van instellingen. Dat geldt ook voor inrichting in de vorm van bijvoorbeeld lessen, begeleidingsuren, mentoruren en de inzet van onderwijspersoneel (docent, coach, begeleider, instructeur).

Het is eveneens een misvatting dat bij competentiegericht beroepsonderwijs en bij competentiegericht leren sprake is, dan wel moet zijn, van één vorm van onderwijs/leren. Ook de aanduiding 'het nieuwe leren' wordt soms neergezet als één vastomlijnde leervorm. Soms wordt het (nieuwe) competentiegerichte leren gelijkgeschakeld met 'het nieuwe leren'. Ook dit doet geen recht aan de werkelijkheid.

Overigens is ook bij de eindtermengerichte opleidingen sprake van heel gevarieerde onderwijs-/leervormen. De school heeft de taak om studeerbare opleidingen in te richten en te realiseren, opdat studenten de beoogde diploma's kunnen behalen. Dat is een complexe opgave die vraagt om maatwerk en passende onderwijs-/leervormen die aansluiten bij de grote verschillen tussen leerlingen, tussen leerbedrijven, tussen soorten opleidingen en binnen een opleiding tussen soorten leereffecten. Dat vraagt eerder om variëteit dan om uniformiteit. De instelling hoort daarbij ook te letten op de uitvoerbaarheid van onderwijs-/leervormen gelet op bijvoorbeeld de actuele beheersingsgraad van studenten, de toerusting van beschikbare docenten en de leercondities bij leerbedrijven.

1) <http://www.eureka-net.org/downloads/a02ocw.pdf>

2) zie noot 1

3) http://www.job-site.nl/index3.php?sectie_id=10&artikel_id=245

4) <http://www.beteronderwijsnederland.nl/>